

[Hans Pinstrup.]

Frisch, at hans Betragtninger om, at Landbrugets Vanskeligheder i særlig Grad er knyttet til de stigende Priser paa indførte Fodermidler, er ganske urigtige. En Nedsættelse af disse Priser med et Par Kroner pr. 100 kg, det, som Rygtet har talt om som en Kriseforanstaltning, løser ikke Vanskelighederne. Hovedspørgsmaalet for Landbruget er, at der opnaas lønnende Betaling for det, der vokser paa den danske Jord, et Spørgsmaal, der uløseligt er knyttet til Priserne paa Færdigvarerne, Smør, Flæsk, Kød og Æg, der er af afgørende Betydning i særlig Grad for alle de smaa og middelstore Brug. Dette er Hovedspørgsmaalet for Landbruget.

To Ting bør ændres: først og fremmest den Uret, der gennem de senere Uger valuta-mæssigt er øvet over for Landbruget, og dernæst maa der ogsaa træffes Foranstaltninger, der sikrer Rugdyrkerne Ombytningkorn uden Tab. Uden om disse to Spørgsmaal kommer Regeringen ikke. Det første er afgørende for Opretholdelsen af den dyriske Produktion og dermed for Eksporten og Tilgangen til Landet af Valuta, der igen er Betingelsen for Tilførselen af de Raastoffer, der skal holde Hjulene i Gang inden for Industrien. Det andet er Betingelsen for Landbrugets Forsyning med Brødkorn. I Tide bør man erkende Betydningen heraf.

Der blev i Gaar af den socialdemokratiske Ordfører (Hartvig Frisch) udtalt en Tak til alle dem, der var gaaet ind under alle de Byrder, som Indkaldelserne medfører. Denne Tak er paa sin Plads; men bør medfølges af al den Støtte og Imødekommenhed, Forholdene gør det muligt at vise de indkaldte, der for manges Vedkommende kæmper med store Vanskeligheder netop som Følge af Indkaldelsen. Jeg skal anføre et Par Eksempler.

En ung Statshusmand er indkaldt. Hans Hustru er syg og sengeliggende. Der er smaa Børn, og de har ingen Medhjælpere og heller ikke Raad til at betale en Daglejer, hvis det var muligt at faa nogen. Et andet Eksempel. Et Par unge Folk byggede i Sommer et Bageri med Tilbehør, skabte sig en Kundekreds, og alt tegnede godt. Saa blev Manden indkaldt, og Virksomheden staa nu foran økonomisk Sammenbrud. Derfor er det rigtigt at tale om Byrder i Forbindelse med Indkaldelserne, men Byrderne bør i det Omfang, Forholdene gør det muligt, lattes. Der bør i videst muligt Omfang gives indkaldte, der er ude for saadanne Vanskeligheder, Orlov til at se til deres Bedrifter, ligesom det forekommer

mig rimeligt, at Soldaterne faar fri Rejse paa Jernbanerne til deres Hjem. Det bør ikke være saadan, at kun de velhavende Soldater kan udnytte Friheden og rejse til deres Hjem, ogsaa den fattige Husmand, Haandværkeren og andre bør kunne det. Der bør findes en Ordning, saadan at de værnepligtige faar fri Rejse med Jernbanen.

Hjørring Amts landøkonomiske Selskab har rejst Spørgsmaalet om at give Til-ladelse til, at indkaldte Landbrugere, der ønskede det, kunde faa Orlov for at komme hjem og tage Roer op. Jeg vil gerne støtte dette Andragende. Som Forholdene former sig, er rettidig Bjærgning af Landets Ro-avl, inden Frostene ødelægger den, af den største, ja, af afgørende Betydning for Landets Husdyrbestand. Værst stillede er de unge Landmænd, der selv har Ejendom, og hvor Konen under Indkaldelsen maa gøre ogsaa Mandens Arbejde, fordi der ikke er Raad til at leje Arbejds-kraft. Jeg vil gerne henstille indtrængende, at dette Andragende imødekommes. Jeg vil bede Forsvarsministeren udtale sig om de af mig her rejste Spørgsmaal, idet jeg ikke vil undlade at takke for den Forstaaelse, Ministeren ved flere Lejligheder har vist over for de indkaldtes Vanskeligheder.

Jeg har dernæst et Spørgsmaal til Undervisningsministeren angaaende de Vanskeligheder, som Friskolerne kæmper med, og skal i denne Henseende anføre et bestemt Eksempel. Bestyrelsen for Vedsted Friskole i Hjørring Amt indsendte til Sogneraadet et Andragende om Tilskud til Skolen og fik det Svar, at Sogneraadet havde bevilget et vist Beløb, men krævede som Betingelse, at Skolekommissionen blev indbudt til at overvære Skolens Eksamen. I Landets Lovgivning er der givet danske Forældre Ret til selv at sørge for deres Børns Undervisning, til selv at vælge deres tilsynsførende under Forbehold af Ministeriets Godkendelse. Derimod kan Forældre, som benytter sig af denne Ret, ikke fritages for at betale til den offentlige Skole, men har saa til Gengæld et naturligt Krav paa at faa Tilskud fra den stedlige Kommunalbestyrelse efter Børnetallet, et Forhold, som Refusionsordningen for Skoleudgifter ogsaa tager Sigte paa.

Vi stilles her over for en Kommunalbestyrelse, der ved sin Formand vel bevilger et Beløb til Friskolen, men samtidig stiller et Krav, der i sin Brutalitet er Udtryk for mere end almindelig Selvgodhed eller for Forfølgelse af andre Maal. I Loven om Skolens Styrelse og Tilsyn blev der givet danske Forældre Ret til selv eller i Forening